



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ №2

София, 27 юли 1995 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Асен Манов

Членове: Младен Данаилов	Иван Григоров
Милчо Костов	Пенчо Пенев
Цанко Хаджистойчев	Тодор Тодоров
Станислав Димитров	Александър Арабаджиев
Николай Павлов	Георги Марков
Димитър Гочев	

При участието на секретар-протоколита Енита Еникова, в закрито заседание, проведено днес, разгледа к.д.№16/1995 г., докладвано от съдията Цанко Хаджистойчев.

Делото е образувано на 15 юни 1995 г. по искане на 50 народни представители от 37-ото народно събрание, които са сезирали Конституционния съд да установи противоконституционност на Закона за ратифициране на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Руската федерация за сътрудничество в областта на превантивната дейност за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлени аварии, катастрофи и стихийни бедствия и ликвидирането на последствията от тях (ДВ, бр. 31 от 4 април 1995 г.).

С оглед на твърденията за противоконституционност искането е в две направления.

Първо, за установяване на противоконституционност поради несъответствие с Конституцията на Споразумението, ратифицирано с посочения закон. Според подателите на искането Споразумението съдържа клаузи, които са в противоречие с чл. 84, т. 11 от Конституцията.

Второ, иска се установяване на противоконституционност на ратификационния закон с оглед на неговото приемане. Поддържа се, че той е бил приет без да са били спазени изискванията на чл. 81, ал. 1 от Конституцията. Изтъква се в искането, че е бил гласуван без да са присъствали повече от половината от народните представители, като "в действителност те са били по-малко от половината (не повече от 114)", поради което не може да се счита за приет.

Конституционният съд с определение от 22 юни 1995 г. е конституирал като заинтересувани страни по делото Народното събрание, президента, Министерския съвет и Министерството на външните работи, като им е дал възможност в 14-дневен срок да изложат своите становища по допустимостта и съществуването на искането.

С писмо № 102-01-193 от 10.07.1995 г. на Народното събрание е изпратено становище на Комисията по опазване на околната среда и по водите на Народното събрание, както и нередактирана стенограма - 247.2 и 247.3 от 22.03.1995 г. Становището счита искането за недопустимо "поради колизия с чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията", пледира да бъде отхвърлено и да не бъде разглеждано по същество. Същевременно се спира и на твърденията по искането за липса на кворум и посочва, че "не е вярно".

Президентът е взел отношение по въпроса и в изпратеното с писмо № 11-00-64 от 11.07.1995 г. становище изразява, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество. Посочва се, че въпросът за

сезирането на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията е от областта на дискреционните правомощия на лицата по чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Няма конституционна или законова пречка "това да стане и след акта за ратификация на парламента, ако има сериозни основания да се търси решение на КС".

Становището на Министерския съвет, изпратено с писмо № 11-00-64 от 11.07.1995 г., се отнася както до допустимостта, така и по съществуването на искането. Според становището разпоредбата на чл. 149, ал. 1, т. 4 от Конституцията изключва възможността за прилагането на т. 2 от ал. 1 на чл. 149 по отношение на международните договори, ратифицирани от Народното събрание със закон. Като аргумент на тезата за недопустимост се посочват и разпоредбите на ал. 2 и 3 на чл. 85 от Конституцията. Макар да счита искането за недопустимо, становището на Министерския съвет взема отношение и по съществуването на спора.

Останалата заинтересувана страна, Министерството на външните работи, не е изразила становище.

От страна на подателите на искането са постъпили по делото допълнителни съображения в подкрепа на искането и неговата допустимост.

За да се произнесе по допустимостта, Конституционният съд съобрази следното:

Сключените от Република България международни договори са в обсега на контрола за съответствие с Конституцията. Този контрол, който се упражнява от Конституционния съд съгласно възложената му от Конституцията компетентност по чл. 149, ал. 1, т. 4 от Основния закон, предхожда ратификацията на международния договор от Народното събрание. Преценката на Конституционния съд е в две основни насоки: първо, с оглед на основното съдържание на поетите от България задължения към нейния договорен партньор и второ, с оглед на действието на влезлия в

сила ратифициран договор като част от вътрешното българско право (съгласно чл. 5, ал. 4 на Конституцията). И в двете насоки Конституционният съд може да упражнява своите контролни правомощия само предварително, т. е. преди ратификацията и влизането в сила на договора. В противен случай - преценка за конституционосъобразност на договора след влизането му в сила - крие опасност да се поставят в несигурност поне за определен период от време суверенни права на държавата, отношенията ѝ с други държави или да се създадат сериозни конфликтни ситуации между нормите в системата на вътрешното право - особено с оглед на приоритетното действие на международния договор спрямо заварените от неговото влизане в сила на действащи български закони.

След ратификацията на международния договор от Народното събрание контрол за конституционосъобразност Конституционният съд може да упражнява само спрямо ратификационния акт, приет във формата на закон.

Самата Конституция прави ясно разграничение между двата юридически акта: сключен от Република България международен договор и ратификацията на този договор от Народното събрание. За тази принципна и ясна разлика Конституционният съд не може да не държи сметка при упражняване на своите правомощия по т. 2 и 4 на чл. 149, ал. 1 от Конституцията. Тези правомощия се упражняват поотделно и последователно във времето. Конституционният съд е компетентен по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията да контролира конституционността на ратификационния акт на Народното събрание, но не и на международния договор, ратифициран с този акт.

По тези съображения и на основание чл. 13 и чл. 19 ЗКС Конституционният съд

ОПРЕДЕЛИ:

1. Отклонява като недопустимо искането на групата от 50 народни представители по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията за установяване на противоконституционност на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Руската федерация, ратифицирано със Закона за ратификация (ДВ, бр. 31 от 4 април 1995 г.).

2. Допуска за разглеждане по същество искането за установяване на противоконституционност на ратификационния акт на Народното събрание - Закона за ратифициране на Споразумението между правителството на Република България и правителството на Руската федерация за сътрудничество в областта на превантивната дейност за предотвратяване и намаляване на последствията от промишлени аварии, катастрофи и стихийни бедствия и ликвидирането на последствията от тях (ДВ, бр. 31 от 4 април 1995 г.).

Председател: Асен Манов